

JOGSZABÁLYI KERETEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Készült az ÁROP-1.A.3-2014-2014-0043 „*Területi együttműködést segítő programok kialakítása az önkormányzatoknál a konvergencia régiókban*” című projekt keretében

A környezet és a természeti erőforrások védelmének céljából a Mezőcsáti Közös Önkormányzati Hivatal szemléletmódjának és önkéntes környezeti felelősségvállalásának megfelelően – a dokumentum nem kerül nyomtatásra, kizárólag elektronikus formában olvasható.

Mezőcsát, 2015

Tartalomjegyzék

1. Előzmények.....	3
2. Jogszabályi környezet.....	4
2.1. Esélyegyenlőséghez kapcsolódó alapfogalmak	4
2.2. Közösségi jogi szabályozás	6
2.3. Illeszkedés a magyar jogszabályokhoz	13
2.4. Önkormányzatok esélyegyenlőségi politikájának kialakítása	17
2.5. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	20
3. Jogszabály jegyzék.....	23

1. Előzmények

Jelen jogszabályi összefoglaló az Államreform Operatív Program 2011-2013. időszakra szóló akciótervének módosításáról szóló 1195/2014 (III.31.) Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően a Mezőcsáti Járásban végrehajtani kívánt „Területi együttműködést segítő programok kialakítása a Mezőcsáti Járásban” megnevezésű projekt megvalósításához kapcsolódik.

Az ÁROP-1.A.3.-2014 pályázati konstrukció olyan modell jellegű együttműködési programokat támogat, amelyek célja az egy járáshoz tartozó települések és helyi szereplők közötti területi együttműködések kialakítása és megerősítése a társadalmi felzárkózást elősegítő és a helyi esélyegyenlőségi programok végrehajtásához kapcsolódó koordinációs tevékenységek megvalósítása által.

A Mezőcsát Város Önkormányzata által koordinált projekt keretében létrehozásra került a Mezőcsáti Járási Felzárkózási Kerekasztal az esélyegyenlőségi programok végrehajtásához szükséges szolgáltatási és intézményi együttműködések kialakítására és a meglévő mechanizmusok további erősítésére, a partnerségi kapcsolatok fejlesztésére és a járáson belül felmerült problémák komplex kezelésére.

A pályázathoz kapcsolódóan készült el az Esélyteremtő programterv, mely a települési esélyegyenlőségi programokat figyelembe véve a Mezőcsáti járás legfontosabb problémáit tárja fel, majd pedig összegzi, hogy melyek azok, amelyek kezelése a közeljövőben elengedhetetlen.

2. Jogszabályi környezet

2.1. Esélyegyenlőséghez kapcsolódó alapfogalmak

A demokrácia feltétele, hogy az adott társadalom tagjai egyenlők legyenek.

Az egyenlőség azonban nem csupán egyféleképpen értelmezhető definíció: megkülönböztetjük a jogegyenlőséget, az egyenlő jogvédelem, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség fogalmát.

1. **Formális jogegyenlőség:** Mindenki részére egyazon mértékű jogok biztosítása. Alapvető feltétele, hogy a jogérvényesülés az egyének és a társadalmi csoportok szintjén se ütközzön akadályba. Néhány társadalmi csoport vonatkozásában ez alapvetően megvalósul, azonban bizonyos csoportok csak korlátozott mértékben tudják érvényesíteni saját jogaikat. Ebben a helyzetben a jogegyenlőség csorbul.
2. **Egyenlő jogvédelem:** Az állam felelőssége, hogy a jogalkotás ill. a jogalkalmazás során mindenki számára biztosított legyen a hatékony jogorvoslat. Az állami szabályozás tiltja a hátrányos megkülönböztetést, a diszkriminációt, minden olyan megkülönböztetést, amelynek nincs objektív indoka.
3. **Egyenlő bánásmód:** nem tekinthető egyenértékűnek az *egyforma bánásmód* fogalmával. Az egyenlő bánásmód tekintettel van az egyenlőtlenségekre, tehát az egyenlőket azonos módon; a valamilyen tulajdonság, képesség vagy tehetség szempontjából egyenlőtleneket pedig eltérő módon, egyenlőtlenségükre tekintettel kezeli.
4. **Hátrányos megkülönböztetés tilalma:** egyenlőség érvényesítésének biztosítéka

5. **Esélyegyenlőség:** társadalomban vannak olyan egyének vagy csoportok (ún. sérülékeny csoportok) akik nem azonos esélyekkel indulnak a társadalom többségéhez képest.

A hátrányos helyzetű egyének és csoportok számára az állam garantálja, hogy a formálisan mindent embert megillető jogokkal lehetőségük legyen azonos módon élni.

Célja ugyanarra a kiinduló pontra hozni a sérülékeny csoportokat, mint amelyről a társadalom többsége indul. Ezt nevezzük *előnyben részesítésnek*, amely egy speciális kivételnek tekinthető a formális jogegyenlőség alól.

Az esélyegyenlőség megteremthető jogi és nem jogi eszközökkel (intézkedések, programok, stratégiák).

Ezek az eszközök irányulhatnak a jogegyenlőség vagy éppen az egyenlő jogvédelem elősegítésére, az egyenlőtlenségek mérséklésére. Megvalósulhat állami beavatkozás vagy civil kezdeményezés révén.

Az egyenlőtlenségeket megszüntetni kívánó intézkedéseket fogja össze a társadalmi felzárkóztatás politika, (ez Európai Unió intézményei a társadalmi befogadás, inklúzió terminológiáját használják), amely célja a hátrányos helyzetű csoportok helyzetének javítása, sérülékenységeinek csökkentése.

Sérülékeny csoportokhoz tartozónak tekintjük azokat, akik esetében nagyobb a kockázata annak, hogy a társadalomból kirekesztődnek vagy egyéb hátrányok érnek ill. nem tudnak megfelelően a jogaikkal élni.

Sérülékenységi mutatók lehetnek a kor, a nem, az etnikai hovatartozás, a fogyatékoság, a betegség, a szexuális irányultság, a problémás jogi státusz, stb. Jellemzően érintettek:

- az időskorúak;
- a gyerekek;
- fogyatékkal élők;
- egyes etnikumhoz tartozók (pl. roma kisebbség, migránsok);
- az alacsony szocioökonómiai státusszal bírók (pl. hajléktalanok)
- szexuális kisebbségek (pl. homoszexuálisok).

Az egyes sérülékenységi mutatók gyakran vezetnek más dimenziókban is hátrányosabb helyzetbe: pl. az oktatás területén egy alacsonyabb iskolai végzettség a foglalkoztatás területén munkanélküliséghez.

A társadalmi felzárkóztatás a sérülékeny csoportok, rászoruló egyének szempontjait veszi figyelembe, a társadalmi egyenlőtlenséget felszámoló intézkedések eredménye, amely csak úgy valósítható meg, hogy a sérülékeny csoportokat, ill. az egyéneket, az ő emberi méltóságukat, jogukat tiszteletben tartják.

Az egyenlő bánásmód követelménye alapján, Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben azonos tisztelettel és körütekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesülése jóval több, mint az egyenlő bánásmód követelményeinek a megsértésétől való tartózkodás. A tartózkodás mellett elő kell mozdítani az esélyegyenlőség megvalósulását is. Mindez akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat és törekvés, hogy minden embernek vele született joga van az emberi méltósághoz.

2.2. Közösségi jogi szabályozás

Párizsi Szerződés

Szociálpolitikával kapcsolatos kérdések már az Európai Unió megalakulása előtt felvetődtek, azonban az első fontos lépést a Párizsi szerződés hozta, amelyben rögzítésre került az Európai Szén és Acélközösség létrehozása. Szociálpolitikai jelentősége, hogy létrehozott egy olyan segélyalapot, amely a munkanélküliek foglalkoztatását, mobilitását, szükség esetén átképzését teszi lehetővé.

Római Szerződés

Az 1957-ben aláírt Római Szerződésben már megjelennek ugyan szociálpolitikával kapcsolatos rendelkezések, ugyanakkor lényegesebb változás a korábbiakhoz képest nem fedezhető fel: elsősorban az egészség és a biztonság munkaügyi vonatkozásaival foglalkozik.

A Szerződés tartalmaz a Szociális Alap létrehozására vonatkozó rendelkezést, ugyanakkor fontos elmondani, hogy ennek ellenére a szociálpolitikának nem tulajdonít nagy jelentőséget. A dokumentum ugyanis abban a szellemben íródott, hogy megfelelő gazdaságpolitikai döntések szükségszerű következménye a szociális helyzet javulása, ezért külön beavatkozás nem szükséges. A négy szabadságjog közül csak a munkaerő szabad áramlását szabályozták.

A Római Szerződést nem sokkal megelőzve készült el a Spaak-jelentés, mely szerint a szociálpolitika tagállami szinten kezelendő, amely attitűd a Római Szerződésben is tetten érhető.

Európai Szociális Karta

Az Európai Szociális Karta az ENSZ egységokmánya 1965-ben lépett hatályba, Magyarországon azonban csak lényegesen később 1991 decemberében ratifikálták.

A diszkrimináció elleni fellépés egyik legjelentősebb okmányának tekinthető: védi az alapvető szabadságjogokat, tiltja a hátrányos megkülönböztetést, ezért „Európa lelkiismeretének” is szokás nevezni.

A dokumentum elfogadja a pozitív diszkrimináció fogalmát, de csak azon mértékig, ameddig az adott csoportot érő hátrányok leküzdése meg nem történik.

Foglalkozik emellett a foglalkoztatás feltételeivel és a szociális kohézió kérdésével.

A célok megvalósítása érdekében a tagállamok részére kötelezettségvállalásokat ír elő, amelyek végrehajtása független testületek által rendszeresen ellenőrzésre kerül.

A Kartához a későbbiekben négy Kiegészítő Jegyzőkönyv is készült, amelyekben immár a nők esélyegyenlősége is deklaráltan megjelenik. E szerint nem érheti hátrányos megkülönböztetés a nőket terhesség, szülés idején vagy szülést követően, valamint,

hogy biztosítani kell, hogy a nők egyenlő esélyekkel induljanak a munkavállalás és a munkahelyi előmenetel tekintetében.

Európai Közösség Akcióprogramja

Az 1972-es Párizsi Csúcstalálkozón egyeztek meg a Közös Piac tagállamai abban, hogy leteszik a szociális jogharmonizáció alapjait a közösségi jogban. Ez öltött testet 1974 januárjában a Szociális Akcióprogram megalkotásában, amely az alábbi területekre terjedt ki:

- biztonságos és egészséges munkakörülmények biztosítása,
- munkahelyi egyenlőtlenségek megszüntetése (díjazás, munkaidő),
- szociális rendszerek kidolgozása,
- a nemek közötti foglalkoztatási diszkrimináció tilalma.

A szabályozás kidolgozását követően a második szakaszban a megvalósítást lehetővé tévő eszközök bevezetése következett.

A Szociális Akcióprogramhoz köthető, hogy megkezdődött az egyenlő bánásmód elvéhez kapcsolódó jogalkotás (ekkor még csak a férfi-nő összefüggésben), meghatározásra kerültek olyan irányelvek, amelyek védik a munkavállalók jogait és munkavállalók egészségét és biztonságát garantáló tizenegy irányelv.

Ezzel egyidejűleg azonban nem hozott fejlődést a munkavállalók részvételi jogait, valamint az egyenlő bánásmód elvének kiterjesztését illetően (részmunkaidős alkalmazottak, szülési szabadság egységesítése).

Az 1980-as években jellemzően puha jogi szabályok határozták meg az európai szociális jogot, azok rendszerint ajánlás jellegűek voltak, semmint kötelező érvényűek. Ezek mellett azonban számos kötelezően alkalmazandó irányelv is megjelent, amelyek célja az volt, hogy a tagállamok által hozott intézkedéseket közelítsék.

- 75/117/EGK irányelv a nemek közötti egyenlő bérezés elvének alkalmazására vonatkozó jogszabályok közelítéséről,

- 76/207/EGK irányelv a nemek közötti egyenlő bánásmód elvének végrehajtásáról a munkához, a (szak)képzéshez, a munkahelyi előmenetelhez jutás, valamint a munkafeltételek terén,
- 86/613/EGK irányelv az önfoglalkoztató nők terhesség és anyaság alatti védelméről.

A Szociális Akcióprogramot követően nem került elfogadásra további olyan program, amely a tagállamok jogalkotására ilyen mértékű hatást gyakorolt volna.

Munkavállalók Közösségi Szociális Kartája

A Bizottság elnökévé megválasztott Jacques Delorsnak célja hogy egy ún. „európai szociális tér” kialakításával az eddig a tagállamok által ellátott szociális ügyeket az Európai Közösség hatáskörébe utalja. Ezt hivatott elősegíteni az 1986-ban megalkotott Egységes Európai Okmány, amelyben a Bizottság bővíteni javasolta a minősített többséggel eldönthető kérdések körét. Ám ezt csupán a munkahelyi egészség- és biztonságvédelmi intézkedések tekintetében tudta biztosítani a munkavállalói jogok és az érdekvédelem tekintetében továbbra is egyhangú döntésre volt szükség, így összességében a dokumentum nem érte el a várt sikereket.

Delorst azonban mindez nem tántorította el a „szociális tér” megvalósításának gondolatától, és a Firenzei Európai Egyetem bevonásával 1989-re elkészítette a Munkavállalók Közösségi Szociális Kartáját, amely ismételten kísérletet tett arra, hogy a minősített többséggel hozott döntések körét kiszélesítse. Egységbe foglalva tartalmazta az európai munkajogi és – kevésbé részletezetten – a szociális modell alapjait, azonban alapszerződési szintre nem emelkedett.

A Kartához készült egy akcióprogram is, amelynek vonatkozásában tizenegy állam vállalta, hogy a benne foglaltakat végrehajtja.

Amszterdami Szerződés

Az Amszterdami Szerződés, az Európai Unió egyik elsődleges dokumentuma 1997 októberében került aláírásra.

A szerződés nagy jelentőségű az esélyegyenlőség területén: a nemek közötti diszkrimináció tilalmát kiegészítve elsőként tekinti európai szintű ügynek a foglalkoztatás és a fogyatékossgal élőkkel kapcsolatos kérdéseket.

Az Amszterdami Szerződést megelőzően a fogyatékosokkal kapcsolatos közösségi jogi szabályozásnak nem képezték részét szankciók, így a betartás ellenőrzésének sem volt létjogosultsága. A Szerződés leglényegesebb hatása, hogy a fogyatékossgal élők diszkriminációjának tiltását közösségi szintre emelte.

A dokumentum deklarálta, hogy „egyenlő mértékű munkáért egyenlő bér jár” és más eljárásjogi szabályokat, jelentősen bővítve a Római Szerződés egyenlő bánásmóddal kapcsolatos szabályozását.

Lisszaboni Stratégia és Európai Szociálpolitikai Menetrend

Az ezredforduló elején elkészült a Lisszaboni Stratégia, amelyben megfogalmazásra került, hogy „az Európai Unió a világ legnagyobb versenyképességgel rendelkező, legdinamikusabb, ugyanakkor fenntarthatóság szempontjait szem előtt tartó fejlődésre képes, tudásalapú gazdasággá kell, hogy váljon - magasabb számú és jobb minőségű munkahelyek létrejöttével, magas szintű társadalmi kohézió mellett.”

A célok között a korábbiaknál magasabb prioritással szerepel a szociális dimenzió, amely eredményeképpen a 2000-es év végén megtartott Nizzai Csúcstalálkozón elfogadásra került az Európai Szociális Menetrend, amely az Európai unió első valódi szociálpolitikai stratégiájának tekinthető.

A dokumentum fókuszában a társadalmi integráció, a szociális védelem megújítása (pl. nyugdíjrendszerek), valamint a diszkrimináció visszaszorítása állt.

A megvalósítás finanszírozásához a közösségi kiadások újraallokálására tett javaslatot, többletforrás hozzárendelése nélkül. Az egyes intézkedések eltérő cselekvési intenzitással implementálódtak: míg a foglalkoztatásra és a tudásalapú gazdaságra történő átállás jelentős kiemelt jelentőséggel bírtak, addig a szociális rendszerek korszerűsítést szolgáló intézkedésekre korántsem irányult kellő figyelem. Az idősgondozás és az egészségügy területén éveken keresztül csupán adatgyűjtési akciók történtek.

2005-ös évre egyértelművé vált, hogy a Lisszaboni Stratégia céljai nem teljesíthetőek a megjelölt határidőig, a Stratégia felülvizsgálatra szorul.

A felülvizsgálat során az eredeti elképzelések megmaradtak a hangsúlyok azonban eltolódtak: előtérbe került a foglalkoztatottság növelése és a versenyképesség, amelyek azt eredményezték, hogy számos más szakpolitika is módosítani kényszerült a stratégiai célkitűzéseit (pl. környezetvédelem, szociálpolitika).

Európa 2020 stratégia

Az évtized végén bekövetkező gazdasági válság újabb változást hozott: nyilvánvalóvá vált, hogy a lisszaboni stratégia részbeni módosítása nem nyújt elegendő megoldást, új stratégia szükséges.

Az Európa 2020 az intelligens, befogadó és fenntartható stratégia.

Az intelligens jelző az innováción és tudáson alapuló gazdasági-társadalmi rendszert jelenti, a fenntarthatóság a gazdasági növekedést, az erőforrások hatékony felhasználást, a jelen generációk szükségleteinek kielégítését oly módon, hogy az ne csökkentse a jövő generációk azon képességét, hogy saját szükségleteiket kielégítsék. A befogadó pedig olyan inkluzív társadalmat feltételez, amely megfelelő stabilitást biztosít a versenyképesség növeléséhez.

A stratégia általános társadalmi célkitűzései:

- oktatás fejlesztése (iskolai lemorzsolódás csökkentése, felsőoktatás modernizálása, felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése, internacionális cserediákprogramok támogatása);
- foglalkoztatottság növelése;
- szegénység visszaszorítása (2020-ig 25%-kal csökkenteni a szegénységben élő európai emberek arányát).

Foglalkoztatáspolitikai célkitűzések:

- „rugalmas biztonság” (család és a munka összeegyeztethetőségének állami beavatkozással történő elősegítése munkajogi szabályozások javításával és egyidejűleg a szociális biztonság garantálásával);

- szociális- és adórendszerek felülvizsgálata;
- 20–65 év közötti európai polgárok 75%-a aktív keresővé váljon 2020-ra.

Az Európa 2020 stratégiával egyidejűleg zajlik egy európai szintű egészségügyi- (Fehér Könyv) és nyugdíjstratégia (Zöldkönyv) előkészítése is.

Fehér Könyv (2007) célkitűzései:

- betegségmegelőzés, ezzel csökkentve az előregedő társadalmak egészségügyi rendszerekre gyakorolt megnövekedett terhelését;
- globalizációs mechanizmusok egészségügyi kockázatainak megelőzése (bioterrorizmus, járványok);
- új egészségügyi technológiák terjesztésének támogatása.

Zöld Könyv (2010) célkitűzései:

- korábbi stratégiai célok fenntartása (megfelelő és fenntartható nyugdíjrendszerek garantálás, átláthatóságuk biztosítása);
- magánnyugdíj pénztárak által kínált lehetőségek vizsgálata különös tekintettel a gazdasági válságok elleni védelmére;
- munkáltatók fizetésektelenségi kockázatának kezelése.

A társadalmi befogadás területén az ún. „Nyitott koordinációs módszert” alkalmazza, melynek lényege, hogy a tagállamok közötti kommunikáció fejlesztésével a jó gyakorlatok (best practice) cseréjét és kölcsönös ellenőrzést biztosító együttműködési platformot biztosít.

A platform biztosítása mellett a diszkrimináció visszaszorítását, szociális védelmi rendszerek fejlesztését és a 2015-ben különösen nagyszámban Európába érkezett migráns társadalmi integrációját tekinti elsődleges feladatnak, valamint elvárásként fogalmazza meg a tagállamokkal szemben a társadalom legsérülékenyebb csoportjainak helyzetét javító programok elkészítését.

2.3. Illeszkedés a magyar jogszabályokhoz

Magyarországon az egyenlő bánásmód követelményének a szabályozása háromszintű. Az Alaptörvény kimondja a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény a jogrendszer egészére ad részletesebb útmutatást, harmadrészt számos ágazati jogszabály utal az esélyegyenlőségi törvényre, és fogalmaz meg olyan további szabályokat, melyek csak az adott területeken érvényesek.

Az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdése az esélyegyenlőség előmozdítását elsősorban állami kötelezettségnek tekinti, miszerint „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

Az Alaptörvény XV. cikke kimondja, hogy Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja, a nők és férfiak pedig egyenjogúak. A törvény rögzíti, hogy Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti, az általános védelmen túl pedig külön nevesíti is a gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők jogainak védelmét.

A 2003. évi CXXV. számú az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény (Ebktv.) az egyenlő bánásmód követelményét részletesen szabályozza, az esélyegyenlőség előmozdítását viszont keret-jellegű szabályokkal szolgálja. A hátrányos megkülönböztetés tilalma helyett az Ebktv. bevezette az egyenlő bánásmód követelményét. E szerint „Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.” Az egyenlő bánásmód elve valamennyi jogágra hatással van, mivel az egyenlő bánásmód követelményére

vonatkozó, külön jogszabályokban meghatározott rendelkezéseket e törvény rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.

A törvény a védett tulajdonságok alapján tiltja a hátrányos megkülönböztetést és a következő tulajdonságokat részesíti védelemben: nem, faji hovatartozás, bőrszín, nemzetiség, nemzetiséghez való tartozás, életkor, anyanyelv, fogyatékoság, egészségi állapot, anyaság (terhesség) vagy apaság, családi állapot, szexuális irányultság, nemi identitás, társadalmi származás, vagyoni helyzet, vallási vagy világnézeti meggyőződés, politikai vagy más vélemény, foglalkozási jogviszony részmunkaidős jellege ill. határozott időtartama, érdekképviselőhez való tartozás, egyéb helyzet.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság egy országos hatáskörű közigazgatási szerv, mely az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését hivatott felügyelni. A hatóság kérelem alapján, illetve a törvényben meghatározott esetekben hivatalból folytathat le vizsgálatot annak megállapítására, hogy megsértették-e az egyenlő bánásmód követelményét. Szintén kérelem alapján vizsgálatot folytathat annak ellenőrzésére is, hogy az arra kötelezett munkáltatók elfogadtak-e az esélyegyenlőségi tervet. A hatóság pert is indíthat a jogaikban sértett személyek és csoportok védelmében.

A vizsgálatok lefolytatása mellett véleményezi feladatokat is ellát a hatóság az egyenlő bánásmódot érintő jogszabályok tekintetében, valamint javaslatokat fogalmaz meg a kormányzati döntésekhez és jogi szabályozásokhoz.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt nem csak az Egyenlő Bánásmód Hatóság folytathat le eljárást, hiszen számos ágazati törvény ad hatáskört más közigazgatási szerveknek, melyek speciális jogkövetkezményeket is alkalmazhatnak jogsérelem esetén.

Számos ágazati jogszabály utal az esélyegyenlőségi törvényre és állapít meg további, csak az adott területen érvényes szabályokat.

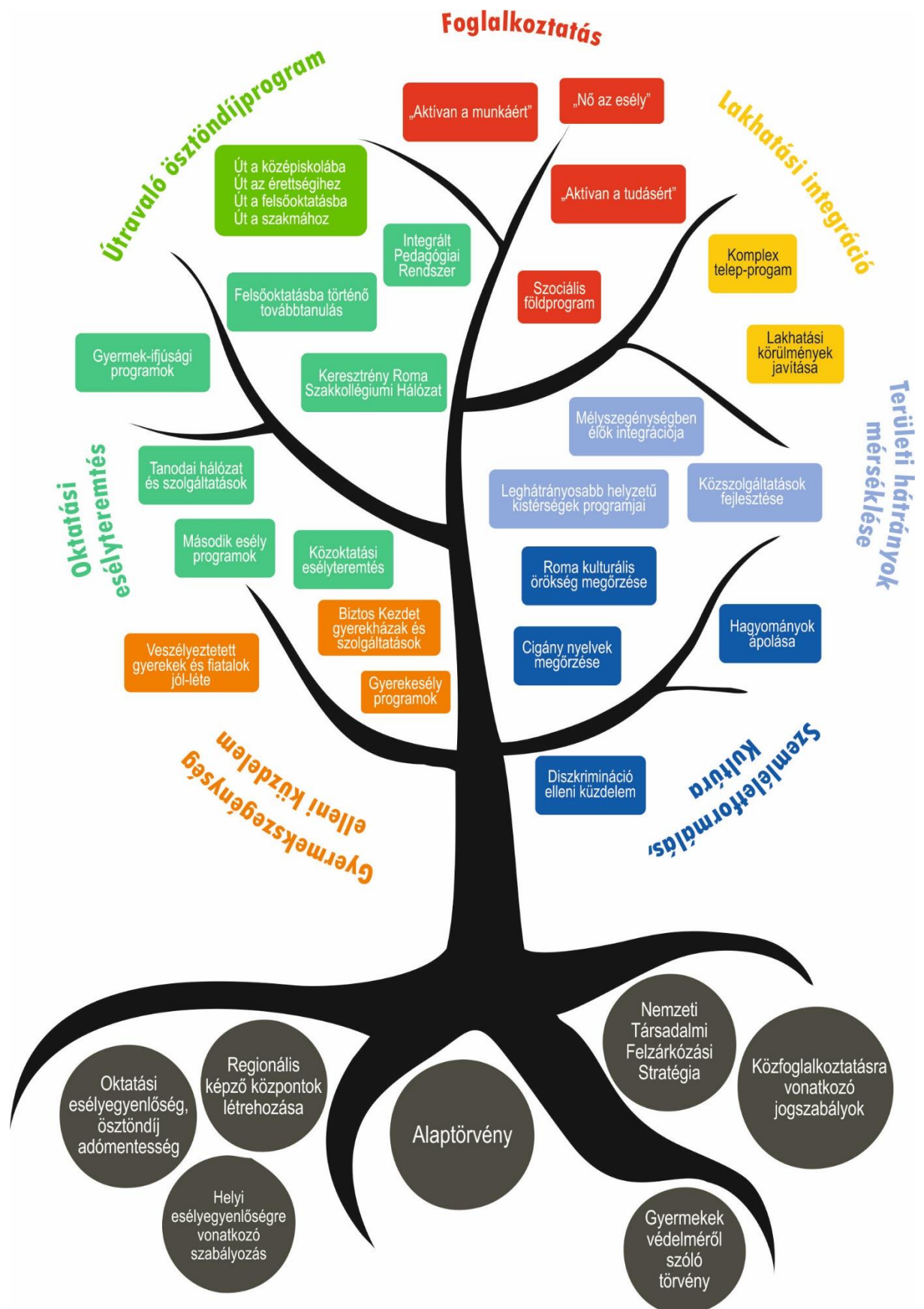
Az 1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 3. § (2) bekezdése a törvény célja és alapelvei között kimondja, hogy a gyermekek védelme során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.

Az 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről kimondja, hogy minden betegnek joga van az egészségi állapota által indokolt és folyamatosan hozzáférhető egészségügyi ellátáshoz az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő módon. A törvény a betegjogi képviselő feladatkörébe utalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésével kapcsolatos panaszok iránti figyelmet, valamint meghatalmazás alapján a beteg képviseletének ellátását a követelmény megsértésének megállapítására irányuló hatósági eljárás során.

A 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről 12. paragrafusa tartalmazza az egyenlő bánásmód ágazati szabályait. A törvény kimondja, hogy az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani a munkaviszonnyal és a munka díjazásával kapcsolatban, mely követelmény megsértésének orvoslása nem járhat más munkavállaló jogának megsértésével vagy csorbításával.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) a leszakadó régiók lakosságának problémáját, a gyerekszegénységet és a romák helyzetét kívánja kezelni. A stratégia foglalkoztatottságot növelő intézkedései között nagy hangsúlyt kap a segélyezési rendszer reformja és a közfoglalkoztatási programok. A szegregátumok és nyomornegyedek lakhatóbbá tételét célozzák meg a lakhatást célzó fejlesztések, az oktatás területén pedig kiemelt figyelmet fordít a stratégia a tanodák és második esély iskolák támogatására.

A magyar felzárkóztatáspolitikai rendszerét az 1. ábra foglalja össze.

1. ábra: Magyar társadalmi felzárkóztatás-politika rendszere

Forrás: <http://www.tkki.hu/download.php?id=2160>

2.4. Önkormányzatok esélyegyenlőségi politikájának kialakítása

Az önkormányzati rendszer mai formája a rendszerváltáskor alakult ki, a kilencvenes évek elején elfogadott szociális és önkormányzati törvények a szociális segélyezés és szociális ellátások megszervezését a települési önkormányzatok feladatkörébe utalták. Az önkormányzat a közügyek intézése során kötelező és önként vállalt feladatokat lát el.

A kötelező feladatok ellátásáról való gondoskodás minden önkormányzat kötelessége, melyek közé a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátása, a közhatalom gyakorlása, valamint mindezen feladatok szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtése tartozik. Az önkormányzatok bevételeikhez több forrásból juthatnak, melyek közül fő bevételi forrásaik a helyben keletkező bevételek, az átengedett központi adók, a normatív központi hozzájárulások és az állami támogatások.

A központosítás csökkentésének az előnye, hogy jobban fel lehet mérni a helyi igényeket, hiszen a települési önkormányzatok közelebb vannak a rászorulókhöz. Ezáltal pontosabb információkkal is rendelkeznek a helyi viszonyokról. Azonban a települések igencsak különböznek a jövedelemtermelő képességükben és a rászorulók arányában is, ez pedig az egyes ellátásokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőtlenségében mutatkozik meg. A települések az eltérő méreteik, adottságaik, okán ezért saját, a helyi adottságokat és lehetőségeket figyelembe vevő politikát alakítanak ki. Azonban az összehangolt cselekvés és a nagyobb hatékonyság megköveteli, hogy a térségi szervezetek és társulások egyeztessék esélyegyenlőségi politikájukat.

A 2003. évi CXXV. számú az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény két új intézményt hozott létre, az egyik munkahelyi szinten az esélyegyenlőségi terv, a másik pedig a települési önkormányzat szintjén a helyi esélyegyenlőségi program.

Az Ebtv. 63. § (4) bekezdése értelmében az ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szervek és a többségi állami tulajdonban álló jogi személyek kötelesek esélyegyenlőségi tervet elfogadni.

Az esélyegyenlőségi tervnek tartalmaznia kell a munkáltatóval munkaviszonyban álló, hátrányos helyzetű munkavállalói csoportok foglalkoztatási helyzetének elemzését, valamint a munkáltatónak az esélyegyenlőség biztosítására vonatkozó, az adott évre megfogalmazott céljait és az azok eléréséhez szükséges eszközöket.

Az esélyegyenlőségi terv helyzetfelmérése az adott intézmény munkavállalóira vonatkozó konkrét adatokat tartalmazza (nem, kor, iskolai végzettség, munkakör). A munkavállalók önkéntes nyilatkozatával különböző szenzitív adatokkal és tulajdonságokkal is ki lehet egészíteni a kimutatást, azonban a különleges személyes adatok csak a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény rendelkezései szerint, az érintett önkéntes adatszolgáltatása alapján az esélyegyenlőségi terv által érintett időszak utolsó napjáig kezelhetők.

A helyzetfelmérés alapján a munkafelvételtől egészen az elbocsátásig a teljes foglalkoztatási folyamatra vonatkozóan intézkedéseket kell megfogalmazni a tulajdonságokból eredő vagy esetlegesen később jelentkező hátrányok kiegyenlítésére a kötelező célcsoportok számára.

A törvény ugyan nem írja elő, de az intézmények rendszerint kineveznek esélyegyenlőségi referenseket az esélyegyenlőségi terv elkészítésének koordinálására, a munkavállalók bevonására és az intézkedések felügyeletére.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt módosító 2009. évi CIX. Tv -63/A § értelmében minden települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet kétfévente felül kell vizsgálnia.

A helyi önkormányzat és a többcélú kistérségi társulás az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A települési esélyegyenlőségi program a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását elemzi és meghatározza e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat. Az önkormányzati esélyegyenlőségi program tartalmazza a helyi közügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos

célokat, megvalósításuk forrásigényét és a végrehajtásuk tervezett ütemezését. A programalkotás során gondoskodni kell az esélyegyenlőségi program és az önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, valamint a közoktatási esélyegyenlőségi program összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. Az esélyegyenlőségi programok megvalósulását, illetve a helyzetelemzésben meghatározottak esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni. Szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, a helyzetelemzést és az intézkedési tervet pedig módosítani szükséges.

A leghátrányosabb helyzetű kistérségekben levő és a húsz ezer lakos feletti települések esetében 2010 júliusától, míg egyéb települések esetében 2011. január 1-től a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésébe és felülvizsgálatába esélyegyenlőségi szakértőt szükséges bevonni.

A 119/2010. (IV. 16.) Korm. rendelet az esélyegyenlőségi szakértői tevékenység végzéséről és annak feltételeiről határoz. Esélyegyenlőségi szakértő az lehet, aki rendelkezik felsőfokú végzettséggel vagy felsőfokú szakképesítéssel, a külön jogszabályban meghatározott képzésben vett részt és rendelkezik a külön jogszabályban meghatározott szakmai gyakorlattal, továbbá büntetlen előéletű, valamint nem áll az esélyegyenlőségi szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkty.), valamint az Országos Esélyegyenlőségi Szakértői Névjegyzékről, az esélyegyenlőségi szakértői tevékenység végzéséről és annak feltételeiről, a szakértő működéséről szóló 119/2010. (IV. 16.) Korm. rendelet alapján a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal 2010. május 1-től vezeti az Országos Esélyegyenlőségi Szakértői Névjegyzéket.

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez és felülvizsgálatához a helyi önkormányzat vagy a többcélú kistérségi társulás kérelmére jelöl ki szakértőt a Névjegyzékben szereplő szakértők közül.

Az Ebktv. 63/A. § (5) bekezdése szerint az esélyegyenlőségi szakértők részt vesznek a programok elkészítésében, áttekintésében, továbbá szakértő támogatást nyújtanak a programok felülvizsgálatában.

2.5. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az esélyegyenlőség, mint horizontális cél ma már a legtöbb pályázati felhívásban kötelező vállalásként szerepel és részben ennek kapcsán egyre több olyan dokumentum, helyi rendelet, program lát napvilágot, amely kapcsolódik, az esélyegyenlőség elveihez vagy részben tartalmaz ilyen elemeket.

A Mezőcsáti Járásban több ilyen dokumentum is létezik, mind helyi, mind pedig járási szinten.

Első helyen ki kell emelni a helyi esélyegyenlőségi programokat, amely a járás összes településén elkészítésre került. Ezek a programok a települési esélyegyenlőségi helyzetet tükrözik. A járási szintű programterv megalkotása ezeknek a programoknak a tanulmányozásával vette kezdetét. A járási szintű akcióterv összeállítása során a Kerekasztal találkozók résztvevők közreműködésével ezeket összevetettük, hogy metszetükből létrejöhessen a járás településeinek igényeit tükröző egységes cselekvési terv.

A Dél-Borsodi LEADER Egyesület által létrehozott Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megfogalmazza a hátrányos helyzetűek integrációjának követelményét: a társadalmi tőke erősítése és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés növelése is rögzítésre került az intézkedési tervben. A Stratégia támogatja a roma kisebbség számára tanácsadó és információs szolgáltatások elérését, a beilleszkedésüket segítő képzéseket, az eszközellátottság javítását.

A „Társadalmi tőke erősítése” intézkedésben rögzítésre került három roma információs és tanácsadó központ létrehozása a térségben.

Az intézkedés egy önállóan pályázható célterület, amelynek keretében roma civil szervezetek, valamint a kisebbségi önkormányzatok pályázhattak a roma lakosság számára nyújtott információs és tanácsadó szolgáltatások, képzések támogatására.

Kezdetben erre a célterületre azonban nem érkezett be érvényes pályázat, a megfogalmazott célokat azonban továbbra is fontosnak tartják. Ismételt meghirdetése akkor lehetséges, ha előzetes igényfelmérés alapján arra igény van: tehát a projekt megvalósítását egy személy vagy csoport felvállalja.

A Stratégia célkitűzései:

- Helyi életminőség javítása a lakossági szolgáltatások fejlesztése és a civil szervezetek megerősítése által;
- A helyi gazdaság megerősítése a vállalkozások fejlesztése és az alternatív jövedelemszerzési lehetőségek támogatása által;
- Turisztikai szolgáltatások, attrakciók és ehhez kapcsolódó marketing fejlesztése
- A térség épített örökségének, természeti- és kulturális értékeinek, hagyományainak megőrzése bemutatathatóságuk javítása;
- Térségi kapcsolati hálók fejlesztése, „dél-borsodi identitástudat” erősítése.

A Mezőcsáti kistérségi Társulási Megállapodás közvetlen módon nem rendelkezik az esélyegyenlőségről, azonban a téma kapcsán feltétlenül említést érdemel, hiszen ebben a dokumentumban került rögzítésre a gyermekjóléti, szociális és egészségügyi szolgáltatások járási szintű működése.

Az „Legyen jobb a gyermekeknek” projekt keretében kidolgozásra került a Kistérségi Gyerekesély Stratégia, amely – lévén, hogy a gyermekek az egyik esélyegyenlőségi célcsoport – szorosan kapcsolódik a jelen Stratégiához. Célkitűzései illeszkednek a jelen stratégia gyermekekkel, különösen a gyermekszegénység megszüntetéséhez kapcsolódó célkitűzéseihez. A benne szereplő adatok azonban nem járási, hanem a korábbi kistérséget alkotó településekre vonatkoznak.

„A projekt célja a gyermekszegénység megelőzése prevencióval, a szolgáltatások minőségének javításával, új szolgáltatások bevezetésével, humán szféra megerősítésével, a szakmaközi hálózatok fejlesztésével, jó gyakorlatok adaptálásával, tapasztalatcserékkel nyolc nagy szakterületet érintve (közoktatás, korai képességgondozás, szociális, egészségügy, foglalkoztatás, ifjúság, közösségfejlesztés, IT).

Célcsoportok: általában a 18 év alatti, szülők által eltartott gyerekek, tágabb értelemben a gyerekek családja, és mindazon szakemberek, akik a különböző szakterületeken a gyerekekkel és szüleikkel kapcsolatba kerülnek.

A projekt végrehajtására Kistérségi Gyermekesély Bizottság került létrehozásra, melynek célja a Nemzeti Program célkitűzéseivel szinkronban hosszú távú kistérségi gyermekesély stratégia és intézkedési terv kidolgozása, annak helyi lakosságnak történő bemutatása, megvalósulásának nyomon követése, fenntartása, és nem utolsósorban az eredményeinek értékelése.”

Stratégiában kijelölt intézkedések:

- Életkori szükségletek a prevenció és szocializációs funkciók erősítése.;
- A nappali ellátást és a tanulást segítő formák bővülése;
- Szakmaközi hálózat működése valamennyi érintett szolgáltatás részvételével;
- Partneri kapcsolat kialakítása a szülőkkel;
- Pályaválasztási tanácsadás;
- Alakuljanak tematikus pedagógiai műhelyek a tanulói hátrányok mérséklésére;
- Pedagógiai Szakszolgálat szolgáltatás bővítése.

[Kistérségi Gyermekesély Stratégia]

3. Jogszabály jegyzék

1. Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2/2007. (III. 23.) TT sz. állásfoglalása (2007)
<http://www.egyenlobanasmod.hu/article/view/a-tan%C3%A1csad%C3%B3-test%C3%BClet-2007-m%C3%A1rciusi-%C3%A1l%C3%A1sfogla%C3%A1sa-az-egyenl%C3%B5-b%C3%A1n%C3%A1sm%C3%B3d-k%C3%B6vetelm%C3%A9ny%C3%A9r%C3%B5l-a-k%C3%B6zoktat%C3%A1sban>
Letöltés dátuma: 2015. augusztus 11.
Letöltés dátuma: 2015. október 12.
2. Dél-borsodi Leader Egyesület: Dél – Borsodi Akciócsoport, Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2011-2013. (2011) Mezőcsát
3. Gyerekesély Program a Mezőcsáti kistérségben – Forrásfejlesztési Stratégia, Forrástérkép
4. Gyerekesély Program a Mezőcsáti kistérségben – Cselekvési Terv
5. Helyi Esélyegyenlőségi Program, Ároktő 2013-2015. Ároktő Község Önkormányzat (2013)
<http://tkki.hu/page.php>
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 2..
6. Helyi Esélyegyenlőségi Program, Gelej Község Önkormányzata (2013)
http://www.gelej.hu/docs/file/HEP_Gelej.pdf
<http://tkki.hu/page.php>
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 15.
7. Helyi Esélyegyenlőségi Program, Hejőpapi Község Önkormányzata (2013)
<http://tkki.hu/page.php>
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 15.
8. Helyi Esélyegyenlőségi Program. Igrici Község Önkormányzata 2013-2018, (2013)
<http://docplayer.hu/3241318-Helyi-eselyegyenlosegi-program-igrici-kozseg-onkormanyzata.html>
<http://tkki.hu/page.php>
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 15.
9. Helyi Esélyegyenlőségi Program, Tiszadorogma Község Önkormányzata (2013)
<http://tkki.hu/page.php>
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 15.
10. Helyi Esélyegyenlőségi Program 2013-2018, Tiszakeszi Község Önkormányzata (2013)
<http://www.e-telepules.eu/templates/admin/op/uploads/tiszakeszi/media/tiszakeszi-hepit-kiegeszitett-tarsadalmi-vitara-elokeszitse---modositott.pdf>
<http://tkki.hu/page.php>
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 16.
11. Helyi Esélyegyenlőségi Program, Tiszatarján Község Önkormányzata (2013)
http://www.tiszatarjan.hu/dokumentumok/2013/2013-11-29/hep_tiszatarjan_vegleges%201.pdf
<http://tkki.hu/page.php>
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 16.
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 10.
12. Kistérségi Fejlesztési Terv 2007-2013
13. Kistérségi Gyerekesély Stratégia, Mezőcsáti Kistérségi Gyerekesély Iroda
14. Központi Statisztikai Hivatal, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió tervezet
<https://www.nth.gov.hu/hu>
Letöltés dátuma: 2015. augusztus 31.
15. Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. Tartósan rászoruló – szegény családban élő gyermekek – romák 2011–2020. (2014. Budapest) Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság
http://www.kormany.hu/download/1/9c/20000/Magyar%20NTFS%20II%20_2%20mell%20_NTFS%20II.pdf
Letöltés dátuma: 2015. október 3.
16. Mezőcsáti kistérség Többcélú Társulás – Gazdaságfejlesztési Konceptiója (2005)
17. Mezőcsát Kistérség Többcélú Társulása – Társulási Megállapodás. A Társulás a Mezőcsáti
18. Kistérséghez és a Mezőcsáti Járáshoz tartozó önkormányzatok között.
19. 1. sz. melléklet a Mezőcsát Kistérség Többcélú Társulási Megállapodáshoz, Felhatalmazó Levél.

20. 1. sz. függelék a Mezőcsát Kistérség Többcélú Társulási Megállapodáshoz, Közös Fenntartású Intézmények Megnevezése
21. 2. sz. függelék a Mezőcsát Kistérség Többcélú Társulási Megállapodásához, Az egyes tagok pénzügyi hozzájárulásának mértéke, A teljesítés módja
22. 3. sz. függelék a Mezőcsát Kistérség Többcélú Társulási Megállapodáshoz, Mezőcsát Kistérség Többcélú Társulása, Kormányzati Funkció
23. Mezőcsát Kistérség Esélyegyenlőségi helyzetelemzése és intézkedési terve 2010-2015
24. Mezőcsát Kistérség helyzetelemzése Kistérségi Tükör (2011)
25. Mezőcsát kistérség Borsod-Abaúj-Zemplén megye Észak-Magyarországi régió (2008)
- Kistérségi helyzetelemzés, MTA Gyerekszegénység Elleni Program,
www.gyerekesely.hu
http://gyerekesely.eu/wp/wp-content/uploads/2014/09/kistersegi_tukor_mezocsat.pdf
- Letöltés dátuma: 2015. október 12.
26. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – Mélyszegénység, gyermekszegénység, romák 2011-2020. (2011. Budapest) KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság
<http://romagov.kormany.hu/download/8/e3/20000/Strat%C3%A9gia.pdf>
- Letöltés dátuma: 2015. október 19.
27. Oelberg Károly, Csanádi Ágnes: Mezőcsát Kistérség Tervdokumentum (2008) Regionális Fejlesztési Holding Zrt.
28. Pocsai Enikő, Széki Zsuzsanna: Mezőcsát kistérség esélyegyenlőségi helyzetelemzése és intézkedési terve, Mezőcsát kistérség 2010-2015. (2010)
29. „Új kistérségünk megalapozott jövőjéért” Kistérségi Fejlesztési Program Kon koncepció (2004)
60. 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
<http://www.complex.hu/kzldat/t9200063.htm/t9200063.htm>
- Letöltés dátuma: 2015. augusztus 14.
30. 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
<http://www.complex.hu/kzldat/t9300003.htm/t9300003.htm>
- Letöltés dátuma: 2015. október 21.
31. 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
<http://www.complex.hu/kzldat/t9700031.htm/t9700031.htm>
- Letöltés dátuma: 2015. szeptember 14.
32. 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700031.TV
- Letöltés dátuma: 2015. szeptember 14.
33. 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700154.TV
- Letöltés dátuma: 2015. augusztus 25.
34. 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
<http://www.complex.hu/kzldat/t9800084.htm/t9800084.htm>
- Letöltés dátuma: 2015. október 13.
35. 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99800026.TV
- Letöltés dátuma: 2015. október 7.
36. 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybe vételéről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99900009.SCM
- Letöltés dátuma: 2015. augusztus 6.
37. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
<http://www.complex.hu/kzldat/t0300125.htm/t0300125.htm>
- Letöltés dátuma: 2015. augusztus 9.
38. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0300125.TV
- Letöltés dátuma: 2015. augusztus 9.
39. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0300125.TV
- Letöltés dátuma: 2015. augusztus 9.

40. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
Hátrányos megkülönböztetés (8. §,)
41. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
II. Fejezet, Az Egyenlő Bánásmód Követelményének Megsértése miatt indított eljárások
42. 119/2010. (IV. 16.) Korm. rendelet alapján Országos Esélyegyenlőségi Szakértői Névjegyzék
43. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésével kapcsolatos egyes szabályok
321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról
44. Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye
http://aosz.hu/wp-content/uploads/2015/05/321_2011.-Korm%C3%A1ny-rendelet.pdf
Letöltés dátuma: 2015. augusztus 6.
45. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100425.ATV
Letöltés dátuma: 2015. szeptember 17.
46. 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200001.TV
Letöltés dátuma: 2015. október 19.